

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028
(skrajne daty)
Rok akademicki 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Zaburzenia osobowości
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok V, semestr 9
Rodzaj przedmiotu	kształcenia specjalnościowego
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Jacek Pasternak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Jacek Pasternak, dr Danuta Ochojska

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
9	15	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Dysponowanie wiedzą psychologiczną z obszaru psychologii ogólnej, rozwoju człowieka, psychopatologii, psychologii klinicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, podstaw psychoterapii w zakresie przewidzianym programem studiów.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia i specyfikę problematyki zaburzeń funkcjonowania człowieka, ich przyczyn, objawów oraz mechanizmów przebiegu różnych form patologii osobowości.
C2	Uzyskanie przez studentów kompetencji w zakresie samodzielnego rozpoznawania i różnicowania zaburzeń osobowości, aby w swojej aktywności zawodowej mogli jak najwcześniej uruchamiać procesy postępowania profilaktycznego czy korekcyjnego.
C3	Zapoznanie studentów z klasyfikacjami zaburzeń osobowości w ICD-10, ICD-11 i DSM-5 oraz ze współczesnymi koncepcjami teoretycznymi wyjaśniające mechanizmy powstawania zaburzeń osobowości.
C4	Wprowadzenie studentów w problematykę terapii zaburzeń osobowości z uwzględnieniem kilku koncepcji teoretycznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Zna w stopniu pogłębionym sposoby analizy i interpretacji czynników sprzyjających zachowaniom zdrowotnym, zapobieganiu potencjalnym zaburzeniom osobowości i patologii w zakresie procesów psychicznych.	K_W10
EK_02	Posiada rozszerzoną wiedzę o procesach przetwarzania emocji, przeżywaniu, procesach poznawczych, wzorcach rozwoju osobowości osób z różnym poziomem funkcjonowania osobowości.	K_W14
EK_03	Zna i rozumie zaawansowane sposoby oceniania zmian pozytywnych i negatywnych zachodzących w wyniku terapii osób z zaburzeniami osobowości.	K_W64
EK_04	Potrafi rozpoznawać problemy specyficzne dla różnych rodzajów zaburzeń osobowości, współwystępujących z nimi zaburzeń psychicznych oraz samodzielnie zaplanować sposób pomagania stosując odpowiednie metody terapeutyczne.	K_U09
EK_05	Potrafi samodzielnie identyfikować złożone uwarunkowania i konteksty społeczne funkcjonowania zdrowej i zaburzonej osobowości.	K_U20
EK_06	Jest gotów do otwartości i wchodzenia w relacje oraz doskonalenia siebie na polu osobowym i zawodowym dla odpowiedzialnego wypełniania zobowiązań zawodowych i podtrzymywania etosu zawodu psychologa	K_K06

EK_07	Jest gotowy do podejmowania działań osobistych i instytucjonalnych na rzecz osób doświadczających krzywdy i cierpienia, potrafi przy tym utrzymywać zdrowe granice cechujące profesjonalnego psychologa oraz kieruje się zasadami etycznymi.	K_K10
-------	--	-------

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Osobowość normalna a zaburzenie osobowości, rozpowszechnienie zaburzeń osobowości, zachowania odbiegające od normy a osobowość.
2. Zaburzenia osobowości w modelach medycznych i psychologicznych (neurobiologia zaburzeń osobowości, model osobowości i patologii osobowości oparty na teorii relacji z obiektem, przywiązanie a patologia osobowości, inne koncepcje psychodynamiczne, podejście interpersonalne, podejście poznawcze, podejście indukcyjne, model ewolucyjny i biopsychospołeczny, podejście Ericksonowskie, model psychoterapii stanów ego).
3. Przejawy zaburzeń osobowości w dzieciństwie i adolescencji.
4. Kontrola impulsów, przeżywanie emocji, procesy poznawcze i funkcjonowanie społeczne w zaburzeniach osobowości.
5. Ocena i diagnoza zaburzeń osobowości - kryteria diagnostyczne w ICD-10, ICD-11 oraz DSM-5. Inne zaburzenia osobowości.
6. Relacja terapeutyczna w psychoterapii zaburzeń osobowości.
7. Współwystępowanie zaburzeń osobowości między sobą, z innymi zaburzeniami psychicznymi, zaburzenia osobowości a czas trwania i skuteczność psychoterapii.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Wywiad i obserwacja w przypadku zaburzeń osobowości, badanie kwestionariuszami w kierunku zaburzeń osobowości, techniki projekcyjne.
2. Psychologia zaburzeń osobowości (zaburzenia osobowości paranoicznej, schizoidalnej, schizotypowej, antyspołecznej, borderline, histrionicznej, narcystycznej, unikającej, zależnej, obsesyjno-kompulsyjnej).
3. Psychoterapia zaburzeń osobowości.
4. Prezentacja i opis przypadków.
5. Zagrożenia w pracy z pacjentami z zaburzeniami osobowości.
6. Osoba z zaburzeniem osobowości w psychoterapii indywidualnej, par, rodzinnej i grupowej.
7. Kolokwium zaliczeniowe.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia audytoryjne (praca w grupach, wykonywanie zadań, prezentacje)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_02	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_03	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_04	kolokwium, praca projektowa, obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć, praca projektowa	ćw
EK_07	obserwacja w trakcie zajęć, praca projektowa	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Pozytywna ocena z egzaminu pisemnego – testu wraz z pytaniami opisowymi.

ocena wg skali:

5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy

z drobnymi błędami)

4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi

niedociągnięciami)

3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi

błędami)

2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

2. Obecność na wykładach i ćwiczeniach.

3. Pozytywna ocena z kolokwium na ćwiczeniach (skala ocen j.w.)

4. Aktywny udział w ćwiczeniach.

5. Zaliczenie opisu przypadku (praca projektowa).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela: -udział w konsultacjach	5

-udział w egzaminie	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
-przygotowanie do egzaminu	20
-przygotowanie do kolokwium	10
-studiowanie literatury	27
-praca projektowa	15
SUMA GODZIN	125
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Clarkin, J. F., Fonagy, P., Gabbard, G. O. (2013). Psychoterapia psychodynamiczna zaburzeń osobowości. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Oldham, J. M., Morris, L. B. (2019). Twój psychologiczny autoportret. Dlaczego czujesz, kochasz, myślisz, postępujesz właśnie tak. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.

Cierpiałkowska L. Soroko E. red. (2014). Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Cierpiałkowska, L. (red.). (2008). Psychologia zaburzeń osobowości. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Beck, A. T., Freeman, A., Davis, D. D. (2022). Terapia poznawcza zaburzeń osobowości. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Millon, T. Davis, R. (2009). Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia.

Kernberg, O., Selzer, M.A., Koenigsberg, H. W., Carr, A. C., Appelbaum, A. H. (2007). Psychodynamiczna terapia pacjentów borderline. Gdańsk, GWP.

Klajs K. (2017). Poznawanie pacjenta w psychoterapii Ericksonowskiej. Poznań: Wydawnictwo Zys i S-ka.

Augustynek, A. (2015). Psychopatologia człowieka dorosłego. Warszawa: Diffin.

Gabbard, G. O. (2009). Psychiatria psychodynamiczna w praktyce klinicznej. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Literatura uzupełniająca:

First, M.B. (2016). DSM-5. Podręcznik diagnozy różnicowej. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Gałecki P. Badanie stanu psychicznego. Rozpoznanie według ICD-11. (2022). Wrocław: Edra Urban & Partner.

Morrison, J., (2016). DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów. Kraków; Wyd. UJ.

Cierpiałkowska, L. (2022). Psychopatologia. Warszawa: Scholar.

Seligman. M., Walker E., Rosenhan D. (2017) Psychopatologia. Poznań: Zysk i S-ka.

Pasternak, J., Perenc, L., Radochoński, M. (2017). Podstawy psychopatologii dla pedagogów. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Cierpiałkowska, L. Sęk H. (red.). (2020). Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN.

Sęk, H. (red.) (2013) Psychologia kliniczna. Tom 1-2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej